Jennåker. Omkring 150 m nordost om den punkt där en mindre brukningsväg till Medebys utgår från vägen mellan Halls kyrka och Halls fiskeläge finns på ekonomiska kartan 7 J 5e HALLSHUK en plats Jännklinten. I själva klintstupet åt nordväst ligger en grotta, som möjligen innehåller kulturlager (fornlämning nr 126), och ett hundratal meter åt söder på samma klint finns en fornlämning (nr 43), som består av ett röse och två stensättningar. Den ger knappast underlag för en mer preciserad datering. Ett stycke väster om fornlämningen finns en vattenkälla. Hjärnum torde ha legat i anslutning till själva klinten, som i så fall varit orsak till att bebyggelsen fått namnet Hjärne. Namnet kan innehålla ett med appellativet hjärna sammanhörande ord med betydelsen 'huvud, hjässa, kulle', jämför t.ex. Härna sn i Västergötland (*Hærnom* 1386) och Härna i Hycklinge sn i Östergötland (*herneem* 1344). I övrigt finns inga uppgifter om denna gård, som har legat i ett område, där gårdsödeläggelsen har varit omfattande jämförd med andra områden på Gotland enligt P-G. Ersson, Kolonisation och ödeläggelse på Gotland (1974). Beträffande den gotländska seden att benämna en person genom att till själva namnet foga ytterligare en bestämning som utgörs av ett gårdnamn, se E. Melefors Byngen, Smissen och Listar (1983), s.107 f.

313. Halls kyrka

Litteratur: F 94; H. Wideen, Gotländska gravstenar 1945 (ATA).

Äldre avbildning: J. W. Hamner, foto 1923 (ATA).

Ett friliggande stycke av gravhällen ligger i korgolvet omedelbart väster om altaret. Hällen är i övrigt täckt av altarrunden. Endast en del av hällens kant med en inskrift med ett tiotal runor kan ses. Den synliga delen är 104 cm lång och 20 cm bred. Runhöjden är 10 cm. Runorna står med topparna inåt. Materialet i hällen är ljusgrå kalksten.

I kyrkoinventariet 1919 finns uppgiften "i koret ligga två runstenar". Den ena av dessa torde vara G 313. Vid O. v. Friesens besök den 25 juli

1923 låg gravhällen på sin nuvarande plats. Ristningen var enligt honom vittrad och osäker på flera ställen.

Inskrift:

… : sial : af : uestrb-…
5 10

…siāl af …

»… själ från Västerbys(?)…»

G 313. Foto: Georg Gådefors 1981.

Till läsningen: Ristningslinjerna är vittrade och på några ställen otydliga. Altarrunden täcker topparna av runorna 1-8. Framför 1 **s** finns rester av ett skiljetecken, som haft formen av ett kolon. Baserna av runorna 1-6, 8 och 10 är schatterade, likaså bistavarna i 3, 4,och 5 **a** och 10 **t**. Huruvida **i-**, **a**-, **e**- och **f**-runorna haft schatterade toppar kan inte avgöras, eftersom de är täckta av altarrunden. I 1 **s** är vinkeln mellan första och andra ledet täckt av altarrunden och vinkeln mellan andra och tredje ledet borta i en grund vittring. 4 **l** är säker, bistavens spets kan iakttas under altarrunden. I 8 **e** bedöms en grund punktartad fördjupning med mjuk botten på huvudstavens mitt vara rester av en stingning. 10 **t** har ensidig bistav, någon bistav till höger har aldrig varit ristad. 11 **r** är något vittringsskadad i huvudstavens övre del. Runan har

öppen form. Till höger om 12 **b** och alldeles intill brottkanten kan något mer än övre hälften av en huvudstav iakttas.

Den läsning som O. v. Friesen gjorde 1923 avviker från Runverkets. Han läser **… . sial . efus : stor̂b…** Han anger att bistavarna till vänster om bindrunans huvudstav i **or̂** är mycket korta och osäkra. Ristningen uppges vara vittrad och osäker på flera ställen.

Vissa av runornas baser och bistavar har kilformiga avslutningar. Detta förekommer någon enstaka gång i de gotländska runinskrifterna, som i G 122, där runorna till skillnad från G 313 har ett majuskelliknande utseende. Runtecknens form och avsaknaden av daterande ornamentik gör det inte möjligt att mera precist datera gravhällen. Tekniken med schattering antyder att inskriften tillkommit sent och återspeglar påverkan från inskrifter med latinska bokstäver.

Av inskriften framgår inte över vem hällen lagts. Runföljden **af : uestrb-** anger varifrån den döde kommer och torde avse gården Västerbys i Halls socken (*Westerby* 1732, Neogard Gautaminning).

314. Halls kyrka

Litteratur: F 95, H. Wideen, Gotländska gravstenar 1945 (ATA).

Äldre avbildningar: J. W. Hamner foto 1923 (ATA).

Gravhäll med runinskrift. Den är först säkert känd genom O. v. Friesen, som i sina fältanteckningar har angett, att han den 25 juli 1923 inom altarrunden omedelbart söder om altaret sett ”en utsliten sköldformad ristning där endast orden hans husproüu kunde gissas”. Huruvida uppgiften i kyrkoinventariet 1919 om två runstenar i koret inbegriper G 314 är osäkert. Det är tänkbart, att G 314 är identisk med den nu försvunna gravhällen G 316, funnen 1844 enligt C. Säve. Eftersom detta inte är helt säkert, har de registrerats som två olika inskrifter.